

Särskild konsekvensanalys av reglers effekter för småföretags villkor

Biodlarna i Sverige är i första hand hobbybiodlare men det finns uppskattningsvis ett 60-tal biodlare som har verksamheten som heltidssysselsättning. I denna skrivelse behandlas hur yrkesbiodlarnas villkor kan komma att förändras genom ändringen av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:47) om smittförklaring med anledning av amerikansk yngelröta och varroasjuka.

1. Vilket är problemet och vad händer om någon reglering inte sker?

Varroakvalstret är en av människan introducerad parasit av honungsbiet som dödar bisamhällen om ingen behandling sker. Kvalstret har spridit sig till nya områden under den gångna biodlingssäsongen. Jordbruksverket har delat in landet i zoner med olika smittförklaringsgrad. Genom att ha bestämmelser för flyttning av bin såväl inom som mellan smittzoner förhindras eller åtminstone bromsas ytterligare spridning av kvalstret. Ändring genomförs så att alla församlingar i vilka kvalster har påvisats eller där man starkt kan misstänka att kvalster förekommer hamnar i zon 1. Zon 2 och 3 utökas och fungerar som skyddszoner och hinder för ytterligare spridning. Flyttning av bisamhällen ut ur församlingar inom det smittförklarade området skall föregås av varroakontroll. Utan reglering (det vill säga zonindelning och kontrollverksamhet) antas spridningen av varroakvalstret ske i långt snabbare takt. Jordbruksverket anser att en långsam spridning är nödvändigt för att biodlarna ska kunna anpassa sina arbetsmetoder. Utan anpassade arbetsmetoder är det omöjligt att bedriva en rationell biodling i parasitens närvaro.

2. Finns det några alternativa lösningar?

Den nu förslagna utvidgningen av det smittförklarade området omfattar endast tre kommuner och är alltså ganska liten. Ett alternativ till den nu förslagna ändringen skulle vara att inte utöka zon 3. Man riskerar då att varroakvalstret sprids längre än nödvändigt och att nya utbrott får större effekter genom att det tar längre tid innan åtgärder vidtas. En mindre zon 3 skulle dessutom innebära ett större hinder för de småföretagare som hamnar inom zonen medan det skulle vara bättre för dem som hamnar norr om zongränsen.

3. Vilka administrativa, praktiska eller andra åtgärder måste småföretagen vidta till följd av regleringen?

Zonindelningen har funnits i Sverige under ett antal år. Yrkesbiidlarna är därför väl förtrogna med detta instrument, och föreskriftsändringen förorsakar därför inget nytt och kostsamt kunskapsinhämtande eller uppgiftsskyldighet i största allmänhet. Produktionsmöjligheterna för vissa biidlare kan däremot påverkas negativt.

De yrkesbiidlare som säljer drottningar till biidlare utanför zonindelningen måste skicka sina bin via Sveriges lantbruksuniversitet för varroakontroll. Vandringsbiidlare kommer att behöva uppsöka nya dragområden om zongränsen delar av det område de har vandrat i tidigare. Men även om ett visst område inte kan användas för honungsdrag finns möjligheter att hitta nya områden inom zonen. Förändringen innebär att det blir flyttningsrestriktioner för somliga medan andra slipper de restriktioner de har idag, eller restriktioner de skulle få genom en mindre utökning av zon 3.

4. Vilken tidsåtgång kan reglerna föra med sig för småföretagaren?

För vissa vandringsbiidlare kan reglerna komma att medföra större tidsåtgång på grund av arbetet (rekognosering, etablering av kontakter) med att hitta nya dragområden och längre resor dit. För andra vandringsbiidlare kan dock tidsåtgången minska eftersom de får tillgång till dragområden närmare hembygden.

5. Vilka lönekostnader, andra kostnader eller resursbelastning i övrigt för småföretagen kan reglerna leda till.

För de biidlare som måste uppsöka nya dragområden kan resekostnaderna (bensin, förslitning av flyttningsfordonen) öka. Omsättningen i företaget kan komma att minska för de yrkesbiidlare som säljer bin och drottningar eftersom den nya zonindelningen och de resulterande flyttrestriktionerna kan skära av en del av kundkretsen. De biidlare som idag har sin verksamhet i en zon som utvidgas på grund av den nya zonindelningen kommer å andra sidan att få en större kundkrets.

6. Kan reglerna komma att snedvrیدا konkurrensförhållandena till nackdel för småföretagen eller i övrigt försämra deras konkurrensförutsättningar?

Alla yrkesbiidlare får här betraktas som småföretagare varför det inte finns någon risk för snedvridning av konkurrensförhållandena mellan stora och små företag. Gränsdragningen snedvrیدer inte heller konkurrensförhållandena när det gäller försäljning av honung, vilket är den viktigaste inkomstkällan för yrkesbiidlarna, eftersom handeln med honung inte påverkas av zonindelningen.

7. Kommer reglerna att i andra avseenden påverka småföretagen?

Jordbruksverket kan inte se att småföretagen skulle påverkas på något annat sätt än som i övrigt anges i denna skrivelse.

8. Går det att kontrollera efterlevnaden av reglerna, och hur kommer reglernas effekter för småföretag att uppmärksammas och granskas?

Varje länsstyrelse har ansvaret för bitillsynen i sitt län. Länsstyrelsen utser bitillsynsmän som har ansvar för sjukdomskontroller, utfärdande av tillstånd etc. Bitillsynen är upplagd på detta sätt oavsett om länet ligger i smittförklarad område eller inte, vilket innebär att förutsättningar för att kontrollera efterlevnaden av reglerna redan finns i hela landet. Yrkesbiodlarna samlas i en förening vilken är representerad i Statens jordbruksverks binämnd. Vid binämndens sammanträden kommer reglernas effekter för småföretagare att kunna följas upp.

9. Bör reglerna gälla endast en viss begränsad tid för att hindra eventuella negativa effekter för småföretagen?

Det är högst osannolikt att varroan kommer att kunna utrotas i Sverige, eller ens att dess utbredningsområde kommer att minska. Därför finns ingen möjlighet att låta den nya zonindelningen gälla endast under en begränsad period. Dessutom är det en fördel om reglerna ändras så sällan som möjligt så att yrkesbiodlarna inte behöver byta dragområden oftare än nödvändigt.

10. Behöver särskilda hänsyn tas till småföretagens villkor när det gäller tiden för reglernas ikraftträdande?

Med tanke på varroans spridning finns det ingen möjlighet att ta särskild hänsyn till småföretagarnas villkor när det gäller ikraftträdandet av zonändringen. Föreskriften måste träda i kraft så snart som möjligt innan det blir aktuellt att flytta bin under våren 2003.

11. Finns behov av särskilda informationsinsatser?

Information om zonändringen kommer att publiceras genom artiklar i branschtidningar och i lokalpressen och att spridas via Internet.

12. Hur har samråd som behövs skett med näringslivet och med myndigheter som särskilt berörs, och vilka synpunkter av betydelse har kommit fram?

Sveriges Biodlares Riksförbund och Biodlingsföretagarna samt Sveriges lantbruksuniversitet har fått tillfälle att yttra sig skriftligen efter att förslag skickats ut från Jordbruksverket. Inför revideringen av föreskriften har Jordbruksverket också begärt in synpunkter från de tio länsstyrelserna där nya angrepp av varroa konstaterats (eller som gränsar till nya fyndplatser) under år 2002 (Dnr 22 1690/03). Alla länsstyrelser har fått möjlighet att yttra sig om

förslagen till förändring. Jordbruksverket kommer att ta hänsyn till inkomna synpunkter om zonindelning så långt som möjligt.

Gunilla Idestrom